

Meriteollisuuden osaajatarveselvitys

23.2.2026

Neuvotteleva virkamies Markku Virtanen
TEM/Alueet ja kasvupalvelut

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Selvityksen tausta ja toteutus

- Turun, Rauman ja Helsingin telakat saivat lokakuussa 2025 merkittävät esisopimukset kolmen risteilyaluksen sekä neljän jäänmurtajan toimittamisesta. Nämä laivatilaukset työllistävät jatkossa tuhansia ihmisiä ja luovat uusia työpaikkoja eri puolille Suomea.
- Työministeri Matias Marttinen päätti 22.10. käynnistää osaajatarveselvityksen, jolla pyritään ennakoimaan ja varmistamaan riittävää osaavan työvoiman saatavuutta meriteollisuuden tarpeisiin tilanteessa, jossa meriteollisuudessa on merkittäviä kasvunäkymiä.
- Kokonaiskuvan luominen tarvittavista toimista, joilla voidaan turvata telakoiden ja niiden alihankintaverkostojen osaavan työvoiman saatavuus ja osaaminen.
- Samalla halutaan varmistua myös siitä, että alasta kiinnostuneilla on riittävästi kouluttautumismahdollisuuksia.
- Selvitystyössä on huomioitu myös meriteollisuuden kansainvälisen osaamisen tarpeet ja ratkaisut.
- TEM on lisäksi asettanut meriteollisuusstrategiaa valmistelevan ohjausryhmän, joka luovuttaa uuden strategian EMI Puistolle 06/2026. Osaajatarveselvitystä tullaan hyödyntämään myös tämän strategian valmistelussa.

Selvityksen havaintoja

- Potentiaalista työvoimaa on verrattain hyvin tarjolla useimmilla työllisyysalueilla, etenkin mitä kauemmas mennään telakka-alueista. Osaamisen täydentämiseen ja osaamistason nostamiseen tulee kuitenkin panostaa.
- Varsinkin erityisosaamisiin tulee kiinnittää huomiota. Erityisesti sähkö- ja automaatioalan ammattilaisista, suunnittelijoista ja projektijohdon osaajista on jo pulaa akuutisti.
- Alan osaamisvaatimukset ovat moninaistuneet ja monet tehtävät edellyttävät yhä korkeampaa osaamista. Ympäristövaatimukset ja puhdas siirtymä, alan kansainvälinen sääntely sekä digitalisaatio ja tekoälyn hyödyntäminen ja mm. kyberturvallisuuden edistäminen edellyttävät korkeaa osaamista sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen panostamista.
- Alan tulevaisuuden rekrytoinneista noin 39 % kohdistuu ammattiosaajiin, 31 % AMK-tutkinnon suorittaneisiin ja 28 % yliopistotutkinnon suorittaneisiin.

Selvityksen havainnot

- Osin työvoimatarpeisiin reagoidaan myös ulkomaista työvoimaa suoraan rekrytoimalla tai alihankintaverkostojen kautta. Alan syklisyydestä ja työvoimatarpeiden vaihtelusta johtuen telakat ovat kriittisellä tavalla riippuvaisia alihankintaverkostojen toimivuudesta ja kumppanuuksista. Tästä syystä on tärkeää tunnistaa myös alan alihankintaverkostojen työvoima- ja osaamistarpeita.
- Työllisyysalueet näkevät, että sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjillä että korkeakouluilla on kyky reagoida meriteollisuuden osaajatarpeiden kasvuun. Toisen asteen koulutuksessa muutokset koulutustarjonnassa ovat mahdollisia verrattain nopeasti, mutta korkea-aste tarvitsee enemmän aikaa.
- Vuoden 2026 alussa käynnistyvä ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilu tuo lisää joustoa kokeiluun valituille koulutuksenjärjestäjille (40 kpl) vastata entistä paremmin alueellisiin koulutus- ja työvoimatarpeisiin.

Selvityksen havaintoja

- Monella työllisyysalueella keskustelut työvoimatarpeista ovat vasta käynnistymässä syksyn mittaan saatujen hyvien investointiutisten kannustamana.
- Pääkaupunkiseudulla yhteistyö on käynnistynyt vauhdikkaasti: Helsingin telakka ja Helsingin työllisyyspalvelut ovat sopineet yhteistyösopimuksen osaajien kouluttamiseksi telakan työvoimatarpeisiin.
- Turun seudulla hyvin vakiintunut verkostoyhteistyö telakan, alueen yritysten ja koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen välillä. Meyer Turun Laivanrakennusoppilaitos kouluttaa myös itse työntekijöitä telakan tarpeisiin.
- Myös Raumalla kehitteillä uudenlainen ”Seaside Campus” yhdessä paikallisten oppilaitosten (SAMK ja WinNova) ja alueen yritysten kanssa. Tavoitteena vahvistaa koulutustarjonnan ja yritysten tarpeiden kohtaantoa.

Selvityksen havainnot

- Kotimaisen työvoiman määrää tulisi tässä työllisyystilanteessa pyrkiä nostamaan. Vapaana on sekä ammattiosaajia että korkeakoulutettua työvoimaa - näitä osaajia kannattaisi nyt houkutella meriteollisuuden osaavan työvoiman tarpeisiin.
- Nuorten saaminen meriteollisuuden alalle on keskeistä alan tulevaisuuden kannalta. Nuorisotyöttömyyden ollessa korkealla nuoria voisi kannustaa tutustumaan alaan esimerkiksi uuden rekrytointituen avulla.
- Myös muita työllisyyspolitiikan välineitä, kuten työvoimakoulutusta (erityisesti yhteishankintoja) sekä palkkatuetta oppisopimuskoulutusta voitaisiin hyödyntää nykyistä tehokkaammin. Lisä- ja täydennyskoulutuksella ja ns. muuntokoulutustyyppisellä koulutuksella voidaan vaikuttaa nopeastikin osaavan työvoiman saatavuuteen.
- Alalle tarvitaan kuitenkin myös pitkän tähtäimen strateginen suunnitelma vastaamaan erityisesti korkeakoulutusta edellyttäviin työvoimatarpeisiin sekä alan tuotekehityksen ja tutkimuksen edellyttämän osaamisen turvaamiseksi.

Johtopäätöksiä

- Työvoiman saatavuuden turvaaminen edellyttää toimia monella aikajänteellä ja hallinnon tasolla yhteistyössä alan yritysten kanssa.
- Osaavasta työvoimasta kilpaillaan, mutta työvoimaa on myös tarjolla sekä kotimaasta että kansainvälisesti - alan veto- ja pitovoimaa on kuitenkin parannettava.
- Meriteollisuuden tulevaisuuden uramahdollisuuksista tulee viestiä etenkin nuorille ja alanvaihtajille.
- Koulutusjärjestelmään kykyyn tuottaa tarvittavaa osaamista luotetaan, mutta koulutustarjonnan joustavuutta ja monipuolisuutta tulee lisätä sekä osaamistarpeiden ennakointia kehittää.
- Osaajapulaa koetaan niin huippuasiantuntijoista kuin tuotannon työntekijöistäkin.
- Koulutustoimijoiden, yritysten ja viranomaisten tiedon vaihtoa ja yhteistyötä tulee tiivistää sekä alueellisesti että alueiden välillä, jotta yritysten tarpeisiin voidaan vastata oikea-aikaisesti.
- Työvoimahallinnon osaamisen kehittämisen välineet tulee ottaa tehokkaaseen käyttöön akuutissa osaajapulassa, mutta tulevaisuus vaatii strategista ja pitkäjänteistä kehittämisotetta ja sitoutumista osaamisen kehittämiseen.
- Kansainvälisen rekrytoinnin eettisyyttä voidaan edistää tiivistämällä yritysten, kuntatoimijoiden ja Work in Finlandin yhteistyötä.

Selvityksen toimenpide-ehdotukset

- *Ehdotus 1:* **Kotimaisen työvoiman osuutta tulisi pyrkiä nostamaan edistämällä ammatillista ja alueellista liikkuvuutta** erityisesti korkean työttömyyden alueilla ja toimialoilla, sekä tilanteissa, jossa osaajia vapautuu äkillisten rakennemuutosten seurauksena. Hyödynnetään kansallisen rahoituksen lisäksi EU-rahoitusta, erityisesti EGR ja EAKR.
- *Ehdotus 2:* Meriteollisuuden **veto- ja pitovoiman lisäämiseksi tulisi toteuttaa viestintä- ja markkinointikampanja/-kampanjoita**, joilla lisätään yleistä tietoisuutta alan hyvistä tulevaisuuden näkymistä sekä koulutus- ja uramahdollisuuksista.
- *Ehdotus 3:* **Suunnataan uutta rekrytointitukea (30 milj. €) nuorten, alle 30-vuotiaiden houkuttelemiseksi meriteollisuuden alalle.** Hyödynnetään myös muita työvoimapalveluita ja erityisesti jatko- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia täysimääräisesti nuorten ja ammatinvaihtajien saamiseksi alalle.

Selvityksen toimenpide-ehdotukset

- *Ehdotus 4:* **Suunnataan ammatillista koulutusta ja erityisesti tutkintoa lyhyempiä osaamiskokonaisuuksia ennakoidun ja jo havaitun osaajatarpeen mukaisesti erityisesti telakka-alueilla** ja muilla meriteollisuuden kannalta keskeisillä alueilla, joilla on paljon alihankintayrityksiä. Hyödynnetään ammatillisen koulutuksen järjestämiseen luotua joustoa.
- *Ehdotus 5:* **Tarkastellaan pikaisesti tarvetta lisätä korkeakoulutuksen aloituspaikkoja erityisesti pääkaupunkiseudulla ja Länsi-Suomessa** niillä osaamisalueilla, joilla voidaan jo nyt havaita kriittisintä osaajapulaa.
- *Ehdotus 6:* **Elinvoimakeskukset laativat yhdessä työllisyysalueiden ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa omalla toiminta-alueellaan ennakointi- ja kehityssuunnitelman** sen arvioimiseksi, mitä toimenpiteitä tarvitaan meriteollisuuden osaamistarpeisiin vastaamiseksi lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. **Hyödynnetään nykyisen ja tulevan EU-ohjelmakauden rahoitusmahdollisuudet** kehittämistoimien toimeenpanemiseksi.

Selvityksen toimenpide-ehdotukset

- *Ehdotus 7:* **Osaamisen kehittämiseen ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvien toimien tulee olla keskeinen osa tulevaa uutta meriteollisuuden strategiaa.** Osana strategiaa tai sen toimeenpanosuunnitelmaa toimet tulee aikatauluttaa ja määritellä vastuutahot. Toimeenpanoa tulee seurata ja tarvittaessa tarkistaa, mikäli toimintaympäristössä tai toimialalla tapahtuu merkittäviä osaamistarpeisiin vaikuttavia muutoksia.
- *Ehdotus 8:* **Vahvistetaan Work in Finland –palveluiden alueellista tukea meriteollisuuden yrityksille** kansainvälisten rekrytointien suunnittelussa ja palveluihin ohjautumisessa. Luodaan tiivis yhteistyömalli erityisesti telakkapaikkakunnille.
- *Ehdotus 9:* **Tehostetaan viranomaisten välistä yhteistyötä ja parannetaan lähettämiskäytäntöjen läpinäkyvyyttä,** jotta lähetettyjen työntekijöiden valvontaa telakoilla ja niiden alihankintaverkostoissa voidaan vahvistaa. Selkeytetään yrityksille annettavaa ohjeistusta sekä oleskeluluvan edellytyksiä yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston ja Maahanmuuttoviraston kanssa.

Kiitos!